

HARMO. HVM. CORP. ET COELI.

quantum cuiusque facultas expetit, tantum exhibeat, & gratis impertiat.

Dialogus septimus, de Solis cum corde humano aptatione.

VRANI A.

DISPHEREAM, Aesculapi, si unquam credidissem tantum harmonia inesse humano corpori cum caelis. Fac, obsecro te, per tuum lucum Epidaurensem, in quo neque mori quisquam potuit, neque grauida mulier parere, ut reliqua deinceps eadem facilitate intelligam. Rursum itaque, imò verò decies, & centies (nihil re-

Sol motu suo, & fert quoties, modò bene, & appositè) Solem vitali spiraculo res mundi omnes perfundit & proponam: quem prisca nihil latere, nihilque inspirat. fugere scripserunt, ac semper iuuenem, semperque renascentem perhibuerunt. Hunc motu & radio, inferiora ac superiora quæque temperare, fouere, ac vitali spiraculo perfundere, non tam est traditum, quàm de experientia cuique cognitum. Quod tametsi ad alia paulò antè est detortum, nihil moueberis si ad præsentem sermonem accommodabitur.

ÆSCVL. Pro tuo iure, quæcunque voles, apud me potes, *Vrania*. Itaque tuæ positioni aptare studebo cor humanum, fabrica corporis. si *Peripateticis* credis, fundamentum primum, & columen adprime suspiciendum. Quod vitali spiraculo, & pulsante motu, tam ei subiectas, quàm superpositas corporis res omnes perfundere, & arteriarum adminiculo, inspirare & vegetare, non tam est scriptum, quàm de experientia compertum.

Cor humanum motu suo, & vitali spiritu, res corporis omnes perfundit ac inspirat.

VRAN. Idem Solis motus, inferiora perpetuo radio pulsans, & ubique res mundi omnes illustras, cui indefessus comes est spiritus, si vel intermitteretur, vel penitus à mundo subduceretur, nullum neque animal, neque planta, quemadmodum tuus scripsit *Galenus*, vel momento stare posset. *ÆSC.* Sic, cordis perpetuò pulsans motus per suas & arteriarum systolas, necnon diastolas, cui indefessus comes est vitalis spiritus, si intermitteretur, vel penitus à corpore subduceretur, nullum neque viscus, neque membrum stare posset, vel quoquomodo vivere. *VRAN.* Sanè acutus es, & in respondendo sanè quam ingeniosus, *Æsculapi*. Sed ipse idem Sol, salutaris caloris inexplicabili diuinæ providentiæ consilio, fecundissimum habetur promptuarium,

Solis motu & spū nō potest cære mundus.

Cordis motu, & vitali eius spiritu non potest cære corpus.

Sol salutaris caloris ac vitalis est fons.

E

rebus terræ gignendis, alendis, ac temperandis spiritum viuificum, & merè athereum instillans. Cuius fons inexhaustus, & vbiq; fluens, ac omnia irrigans, cum dicto sole quotidie circumfertur. Huic quid simile gerit humanum corpus? *AE S C.* Cor, Vrania, quod equidè vitalis caloris diuinū est armarium, rebus corporis tēperandis, fouendis ac alendis, spiritum verè coelestem & athereum emittens. Cuius fons limpidus & aureus res omnes corporis perfundens, cum dicto corde quotidie circumfertur. *V R A N.* Præsente Solis benefico lumine, & salutari radiorum eius distributione, terræ partes omnes suis muneribus, quasi præsente patrefamiliās, quotidie bellissimè vtuntur: ac detrimenta, si quæ habet, aut illi intentantur, facile agnoscunt. Eiusdem absentia aut laboribus, omnia imbecilliora euadunt. *AE S C.* Sic præsente cordis salutari pulsatione, necnon valente vitali facultate (quæ ex corde pendet, perinde atque à Sole radius) corporis partes omnes, veluti superstitè in familia parente, suas actiones & munera probè obeunt. Contrario se habente modo, hoc est, laborante eo, omnia imbecilliora euadunt. *V R A N.* Paucis multa complectèris, Aesculapi, meque in proponendo

Cor vitalis caloris ac benefici est fons.

Solaris caloris actio & præsentia rebus terræ cōfert, absentia incommodat.

Cordis actio & eiusdem calorigici spūs præsentia, rebus corporis commodat, absentia incommodat.

iamiam sollicitam reddis. Insistam tamen,
 atque eundem Solem tibi producam: quem de
 fixorum aliquot siderū, & item planetarum Sol de aliorum
 radiatione, intemperie, aspectu, pulsatione, na- siderum intem-
 tura, ac laboribus, de cardine sui temperamē- perie & labori-
 ti posse auerti, impediri, aut saltem mutari, b^o prepediri po-
 (tametsi Homero cœli rex dicatur) solennē- test, vel intertur-
 que decretorum suorum vires per aërem ex bari.
 æquo non semper obire, fidem inexpugnabi-
 lem hactenus fecerunt, quum alia permulta,
 tum mutationum aëris annuæ observationes,
 & quatuor tempestatum anni cōstitutiones
 sepe numero præpostera. Quæ si de Sole peni-
 tus penderent, sibi similes & constantes uti-
 que essent: cum uniformem & motum, &
 locum ferè vnoquoque anno in suo orbe ille te-
 neat, ac habeat. Quid his de tota humanorum
 corporum familia oppones, diuine Aescula-
 pi? **AE S C.** Humanum cor Vrania, sicuti
 persuadebunt quotidiani casus, & velis no-
 lis fateri coget experientia, rerum incertarum
 certissima magistra. Nam licet insiti caloris
 corpus sustentis fomes sit, & origo: adhæc
 partium omnium corporis, Peripateticis, pri-
 ma & nobilissima, vitæque prætorium ma-
 iestatis plenum: ac spiritum cella veluti præ-
 ptuaria, necnon vitæ domicilium: nihilomi-

nus, de aliorum viscerum intemperie, morbo, offensa, vitio, & pulsatione, ob viciniam, Vinculum, sympathiam, & contubernij foedus, de sui temperamenti harmonia intercideri posse, & consuetarum operationum nihil obliuisci, tam est certū, quā quod ma-

Sol in cælo iustam & debitam sedem habet.

xime. *V R A N.* Vbiq̄ magnus es: sed Solem in cælo si posueris inferius, Vbi nunc est Luna, ardebunt inferiora. Si verò superius, ad Pyroentis, vel Phaëthontis regionem, nulla terra pars inferior vitalis erit, ac habitabilis, propter vim frigoris: Ut ad verbū tuus scripsit Galenus. *AE S C V L.* Agnosco incomparabilis mei Galeni & sententiam, & Verba: licet Græcè fuerit loquutus, *Vrania.*

Cor in humano corpore sedem iustam & debitam habet.

Sic, in humano corpore si ipsum cor inferius posueris Vbi nunc sunt genua, calebunt inferiora ob viciniam. Si verò superius ad capitis regionem collocaueris, nulla corporis portio inferior vitalis erit, propter caloris penuriam: cuius promptuarium verè diuinum est cor. Merito itaque (quemadmodum postea ostēdam) medium ferè locum in corpore, perinde atq; Sol in cælo, sibi coaptauit. *V R A.* Utinam tam prompta essem in proponendo, quā tu in respondendo. Hoc cum reliquis mihi dilue. Sol à planetis qui illum hinc inde

stipant (ut regem satellites) quotidie certa of-
 ficia & ministeria ad rerum mundi guber-
 nationem, statum ac modificationem recipit.
 habetque illos consortes & collegas, potius
 quam subsidiarios, vel auxiliares. Quod mi-
 hi negare si perrexeris, proferam Mercurij cō-
 temporanei tui testimonium. Mens & lux
 (inquit) cum verbo suo septem deinceps fa-
 bricavit gubernatores, qui circulis mundum
 sensibilem complectuntur, illorumque dispo-
 sitio Fatum vocatur. *AE SCVL. Tametsi*
 Virges, Vrania, idcirco nondum vincis. Oppo-
 nam ipsi summet humanum cor: quod equidem
 certa officia & debita ministeria à præcor-
 dis & visceribus, quæ hinc inde assident,
 & susque, deque (ut comites principem) illud
 stipant, excipere tam probatum (opinor) ha-
 bes, ut amplius à me probari nolis. Nec rur-
 sum ostendere, ad rerum corporis moderatio-
 nem illa ipsa viscera pro consortibus & col-
 legis agnoscere potius, quam pro subsidiariis,
 & auxiliariis. Quod negare si contēdis, ad
 ea quæ à me superius dicta sunt, & deinceps
 dicentur, te placide remittam. *VRATA. Tam*
 facile tibi a sētio, & ex animo credo, Aescu-
 lapi, quam Delphico patris tui oraculo. Sed
 illud mihi interim in mentem venit. Radio-
 E ij

Sol aliarū stel-
 larū adminicu-
 lis vitur in tem-
 perāda rerū mū
 divniuerſitate.

Cor hum. alio-
 rum viscerū ad-
 miniculis vitur
 in tēperāda re-
 rum corporis v-
 niuerſitate.

Solis æstum tē-
perat Luna. rum Solis æstum & ἐμπόρευμα, per aërem
diurno tempore sparsum, à frigida & hu-
mida Luna ἰδιούρνη & ἰα per noctem fran-
gi, vel saltem mediocriter temperari, ab om-
nibus est obseruatum. *AE S C.* Sic cordis hu-

Cordis æstum
temperat cere-
brum. mani æstum & feruorem (nam ex meo Hip-
pocrate cor semper feruere oportet, reliquas
partes non frigere satis est) à cerebri frigi-
ditate, & penè dixerim humiditate modi-
ficari, negatum non est. Quod postremum,
sicuti Luna suum agnoscit, ita prius Sol: quē
admodum antea à me probatum est, & post-

Sol suum mo-
tum nunquā in-
termittit. hac planiùs demonstrabitur. *V R A N.* Me
hic dies potiùs deficiat quàm verba, *Aescu-
lapi.* Sed tuus Sol *Areopagitæ* & *Dionysio* per-
spicua dei statua nuncupatus, die, noctēque
suum motum rebus mundi necessarium, nun-
quam detrectat: nec ullam officij sui inter-

Cor suum motū
nūquam inter-
mittit. missionem facit. *AE S C.* Leue est quod ad-
fers, *Vrania:* nam cor rerum omnium corporis
pars, vt dixi, nobilissima, & ob id principi
Soli (ab antiquis coeli cor appellato) tanquam
princeps tacito connubio sociata, quidquid id
est quod nunc proposuisti, ob oculos expedi-
tissimè ponit. Illud enim nullo tempore, siue
diurnum fuerit, siue nocturnum, à motu rebus
corporis necessario, nec item à pulsatione per

arterias conquiescit, nec ullam officij sui intermissionem facit. *V R A N.* Theseo aliquo deinceps, Ut video, mihi opus erit. Sed quid hoc, Aesculapi? Diuinus ille idem Sol, à tuo Galeno sydus honoratissimum nuncupatus, & à Iulio Firmico Optimus Maximus, inter septem errantes stellas, teste eodem Galeno, locum qui virtutis est, medius obtinet: suos satellites (planetas inquam) tam sursum, quàm deorsum, vbiunque, & quoties desideratū erit, pro rebus mundi paratissimos & instructissimos habens, ac intuens.

Sol in medio
planetarū iacet.

A E S C. Sic humanum cor, Vrania, viscerum omnium, viscus nobilissimum, in medio omnino thoracis sinu collocatur. Qui locus,

Cor in medio
thoracis iacet.

Ut meus tradit Galenus, ad firmitatem aptissimus est, & ad equabilem cum toto pulmone refrigerationem sanèquam opportunus: vbi tam sursum quàm deorsum, vbiunque & quoties desideratum erit, instructissimi & paratissimi pro rebus corporis, illi a Sidèe satellites, viscera nimirum. *V R A N.* Nullus est deorum, Aesculapi, nedum hominum, cuius sermones libentius excipiam. Ceterum, Solis motus & planetarum, qui mundo equè necessarius est atque perpetuus, à nemine mortalium sedari potest, imò verò ne quidem im-

Solis motum &
planetarum se-
dare nemo po-
test.

pediri, nisi corruente, & suum finem habente tota rerum mundi vniuersitate: si fieri quidem id posset vi humana. *AE SC.* Eadem via,

Cordis motu & arteriaru sedare nemo potest.

cordis motus, & arteriarum pulsatio, vitæ humanæ æque necessaria ac perpetua, si secundum naturam se habuerit homo, à nemine sedari, imò verò, ne impediri quidem potest: nisi corruente, & suum finem habente, tota rerum corporis vniuersitate. *VRAN.* Pro-

Solis labores rebus terræ incommodant.

spice tibi, *Aesculapi*, nam graue nescio quid ac difficile tibi propono. Si quando salutari *Phœbi* calore, & lumine, quæ duo simul sunt, inferiora priuari contingit (quemadmodum fit per illius labores) aut ipsum Solem quouis alio modo affici, vniuersam mundi machinam, atq; adeò terram ipsam in sympathiam venire, & hinc detrimenta suis rebus male metuere, philosophiæ elementario cuique notissimum esse arbitror, nedum tibi, in rebus coeli & totius naturæ exercitatissimo. Cui rei, quid dabis in humano corpore simile?

Cordis labores & affectus rebus corporis sumo pere incommodant.

AE SCVL. Iam centies memoratum cor, *Vrania*, quod equidem insignem laborem si sustinuerit, aut parte aliqua vntionis suæ solutionem acceperit (nisi fortasse in cono, & turbinato eius mucrone infra leuam papillam, qua parte basi est paulo carnosius) vel

alio quouis modo affectum fuerit, & de sua
 symmetria, quasi de gradu turbatum, parti-
 culas humani domicilij omnes, imò verò ip-
 sum domicilium totum, quantum est (quòd
 cor actionem toti corpori, perinde atque Sol
 mundo vniuerso, communem habeat & ne-
 cessariam) illico in sympathiam venire, con-
 dolere, trepidare, ab officio cessare, & si per-
 seuerarit, illi tandem commori, luce meridia-
 na clarius euadit. Nec temere, mea quidem
 sententia: cum post meum Hippocratem, qui
 non tam fallere (vt est apud Macrobiūm)
 quàm falli nouit, meus itidem Galenus scri-
 bat, humani corporis operosum theatrum, ea
 arte esse architectatum, vt vna illius agita-
 ta particula, offensa, vel pulsata, reliquæ om-
 nes facile moueantur, & in assensum cum
 auxilio ex tempore accurrant. Quod facere in
 toto si aggreditur vnguis, corporis portio ab-
 iectissima, (si tamen inter illius partes habē-
 dum censet) si digitus, si neruulus, si intera-
 neorum aliquod si dens, si pilus, nihil cum to-
 to corpore gerens commune, quid à corde, par-
 tium omnium corporis præstantissima, &
 vitam humanam in se claudente, fieri mihi
 donabis? V R A N. Quæ in labris natabant,
 Aesculapi, dum doctissimis tuis responsioni-

Solis motu & planetarū pulsa-
 tiōe indiget par-
 tium terræ vni-
 uersitas.

*bus animam intendo, effugerunt, ac præter-
 uolarunt. Illud interim succurrit, quanquam
 fortasse prius dictum: Solis & planetarum
 motu, necnon pulsatione, & perpetua radio-
 rum vibratione, rerum sublunarium vniuer-*

Cordis motu & arteriarum pul-
 satione indiget
 partium corpo-
 ris vniuersitas.

*sitas carere non potest. AE S C. Ita cordis mo-
 tu, Vrania, ut iam millies est cantatum, &
 aspiratione eiusdem, necnon perpetua ex illo
 arteriarum pulsatione, humanum corpus ca-
 vere non potest. In cuius rei fidem, te quasi ma-
 nu adducunt arteriarum interceptiones: quæ
 aut vinculis, ut meus habet Galenus, aut a-
 liis causis factæ, quia per has cordis aspira-
 tio prohibetur, mox animal tanquam attoni-
 tum, inutile, & mortuū, repentino lapsu red-
 dunt, vel saltem repræsentant. Quod de experi-
 entia tibi manifestum relinquatur. V R A.*

Sol duos habet
 in cælo motus
 & orbes.

*Hoc postremum restat, Aesculapi: Sol duos
 habet orbes, & totidem motus à se inuicem
 discretos: quibus aurigantibus, tam sursum
 quàm deorsum suos radios, & aspirationem,
 ad rerum modificationem dispergit, & qua-*

Cor duos habet
 motus, & orbi-
 culatas totidem
 capsulas.

*quauersum fundit. AE S C. Cor, per systolen
 & diastolen, contrarios habet duos motus,
 Vrania, & totidem orbiculares ferè capsulas
 à se inuicem discretas. Ex quibus insignes ra-
 mos venæ arteriosæ, & arteriæ venosæ, atq;*

ex his propagines immensas (radios esse indices) vndique spargit, & ad modificandam aspiratione sua vitali, rerum corporis vniuersitatem, quaquaersum fundit.

Dialogus octauus, ex quo habetur collatio naturæ stellarum cœli, cum humani corporis humoribus.

VRANIA.

NACTA occasionem, Aesculapi, qua per tuam clementiam tecum hodie liberè colloquar, vrgerè, instare, & multa proponere non cessabo, donec factum mihi satis intellexero, ad perfectam cognitionem harmoniæ cœli & hominis. Dic itaque per istud tuum caluitium (quanquam in Epidauro comatus coleris) quid sibi vult, quòd saturninæ frigiditatis & ariditatis obstinatâ peruicaciam coercet, obtundit, ac tepescit hospitatoris Iouis temperata caliditas & humiditas? adeo, vt cum illius frigidus, pugnet huius calidum, & cum sicco, humidum. Eia, quid isti rei oppones simile in humano corpore? **AESCUL.** Paucis responderem, Vrania, nisi absurditas

Saturni intèperies à téperato Ioue mitescit.